

Ärende ANM 2014/12
2014/226
2014/227

Beslut

Diskrimineringsombudsmannen (DO) avslutar ärendet.

Bakgrund

EG har anmält Landstinget i Jönköpings län (landstinget) för diskriminering som har samband med religion eller annan trosuppfattning. Hon har i sin anmälan uppgett i huvudsak följande. Hon har en anställning som sjuksköterska på Höglandssjukhuset i Eksjö och tog efter tre terminers studier examen som barnmorska i januari 2014. Vårterminen 2013 genomförde hon inom ramen för sin utbildning praktik på Höglandssjukhusets kvinnoklinik. Hon blev då lovad sommarjobb och fick löfte om anställning som barnmorska efter sin examen. Efter att hon förklarat att hon på grund av sin tro inte kunde utföra aborter fick hon per telefon besked från chefen för förlossningsavdelningen och BB att hon inte var välkommen att arbeta hos dem. Under samtalet ifrågasatte chefen även om man med en sådan inställning över huvud taget kunde utbilda sig till barnmorska. Den 20 november 2013 gjorde hon en ny förfrågan om arbete. Dagen därpå fick hon per e-post beskedet att det var en alldeles för liten klinik för att skapa undantag för vilka arbetsuppgifter som kan utföras och att alla barnmorskor måste vara beredda att möta kvinnor i olika abortsituationer. I meddelandet angavs även att det ur ett bemanningsperspektiv inte var möjligt att ha en barnmorska som endast arbetar på BB.

Under hösten 2013 sökte hon arbete som barnmorska på Ryhovs kvinnoklinik. Hon hade tidigare förklarat att hon inte utför aborter på grund av sin tro. Hon blev även vid detta tillfälle nekad anställning, denna gång med hänvisning till att en person med sådana åsikter som hon själv (det vill säga att hon inte kan utföra aborter på grund av sin tro) inte hörde hemma på kvinnokliniken. Företrädare för kliniken förklarade senare via e-post att en tilltänkt anställd måste delta i klinikens samtliga arbetsuppgifter och också delta i den rotationstjänstgöring som sedan lång tid tillbaka tillämpas vid kliniken. I meddelandet angavs även att personlig tro eller livsåskådning inte var något som varken underlättade eller förhindrade möjlighet till anställning vid kvinnokliniken.

Hon sökte senare även anställning som barnmorska på Värnamo sjukhus kvinnoklinik. Den 17 januari 2014 var hon på anställningsintervju. Hon hade

dessförinnan informerat arbetsgivaren om att hon inte kunde utföra aborter på grund av sin tro, och under intervjun pratade man om hur situationen skulle kunna lösas. Veckan efter intervjun blev hon uppringd av chefen för förlossningen som erbjöd henne ett vikariat som barnmorska under sex månader. Det bestämdes inget datum för tillträde. Den 27 januari 2014 ringde chefen för förlossningen henne på nytt och förklarade att arbetsgivaren drog tillbaka det utlovade anställningserbjudandet på grund av det stora mediepådrag som uppstått till följd av hennes anmälan mot Höglandssjukhuset. Chefen för förlossningen förklarade att uppmärksamheten i media kunde skada kliniken, dess patienter och de anställda, men om det hade kunnat skötas tyst och snyggt så hade det kanske kunnat gå bra att anställa henne.

EG har i ärendet gett in kopior av e-postmeddelande mellan henne själv och företrädare för landstinget. Av handlingarna framgår att hon förklarat för företrädare för landstinget att hon fränsett själva utförandet av aborter inte har några problem med att möta och vårda en abortsökande kvinna. EG har i denna del till DO uppgivit att hon är beredd att lämna information om abort och även att ge eventuell eftervård. Hon har vidare förklarat att hon inte diskuterat sin inställning i dessa delar med landstinget eftersom de nekade henne anställning så snart hon berättade att hon inte är beredd att utföra aborter.

Landstinget i Jönköpings län har bestridit att EG blivit diskriminerad samt i korthet uppgett följande. Landstinget utgår från Hälso- och sjukvårdslagen och Socialstyrelsens kompetensbeskrivning för legitimerad barnmorska. Kvinnor har rätt till fri och säker abort och de ska känna sig trygga i att de möter personal som är beredda att utföra de arbetsuppgifter som krävs. Det ligger i en barnmorskas yrkesroll att ha kompetens att kunna utföra alla arbetsuppgifter. Det är också ett landstingsgemensamt förhållningssätt att man som barnmorska ska kunna utföra alla förekommande arbetsuppgifter som ingår i yrket. Arbetet kräver ett stort mått av flexibilitet utifrån ett arbetsmiljö- och organisationsperspektiv. Det är inte möjligt att organisera arbetet vid någon av de aktuella klinikerna så att abortrelaterade arbetsuppgifter undantas från en viss barnmorska.

Skälet till att EG inte fått anställning som barnmorska inom landstinget har varit att hon inte är beredd att utföra alla de arbetsuppgifter som ingår i en barnmorskas befattning. Ställningstagandet har inte handlat om hennes tro och landstinget har varken frågat om eller uppehållit sig vid hennes religiösa livsåskådning. Landstinget skulle ha ett likartat förhållningssätt till alla som, oberoende av trosuppfattning, inte skulle kunna utföra de aktuella arbetsuppgifterna. Det finns troende barnmorskor inom landstinget som utför abortbehandling eftersom detta åligger dem i deras arbete. Det är inte riktigt att EG skulle ha fått något löfte om att arbeta som barnmorska på Höglandssjukhuset efter examen.

I ärendet har DO inhämtat uppgifter från vårdenhetschefen för förlossningsavdelningen vid Värnamo sjukhus kvinnoklinik. Vårdenhetschefen har till DO uppgett att man under anställningsintervjun den 17 januari 2014 diskuterade EG:s inställning till aborter. Hon kontaktade senare EG per telefon

och lämnade ett muntligt besked om att hon skulle erbjudas vikariatet. Det är emellertid inte vårdenhetschefen som beslutar om anställningar, och när hon lyfte frågan om anställningen inom organisationen stoppades rekryteringen. Hon kontaktade därför EG på nytt för att upplysa henne om detta. Hon förklarade då att ett beslut att anställa EG skulle kunna skada de abortsökande patienternas förtroende för kliniken. Det är inte riktigt att hon skulle ha sagt att EG inte fick jobbet på grund av mediepådraget i sig.

I ärendet har inkommit yttranden från organisationen Alliance Defending Freedom och stiftelsen Provita samt ett utlåtande utfärdat av professor Reinhold Fahlbeck.

Skäl för beslutet

Bestämmelser som beslutet grundar sig på

Diskrimineringslagen (2008:567), DL, förbjuder diskriminering inom arbetslivet (2 kap. 1 § DL).

Med direkt diskriminering avses att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om missgynnandet har samband med (bland annat) religion eller annan trosuppfattning (1 kap. 4 § DL).

Med indirekt diskriminering avses att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringssätt som framstår som neutralt men som kan komma att särskilt missgynna personer med (bland annat) viss religion eller annan trosuppfattning, såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringssättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet (1 kap. 4 § DL).

Om den som anser sig ha blivit diskriminerad visar omständigheter som ger anledning att anta att han eller hon har blivit diskriminerad, är det svaranden som ska visa att diskriminering inte har förekommit (6 kap. 3 § DL).

DO:s bedömning

Av utredningen i ärendet framgår att EG vid tre olika tillfällen sökt arbete som barnmorska inom Landstinget i Jönköpings län och då fått beskedet att hon inte kunde komma ifråga för en sådan anställning. Landstinget har till DO uppgett att skälet till att man nekat att anställa EG varit att hon inte är beredd att medverka vid utförandet av aborter, en arbetsuppgift som ingår i befattningen som barnmorska. Det har i ärendet inte framkommit något som ger DO anledning att ifrågasätta de av landstinget lämnade uppgifterna i denna del.

DO kan därför redan inledningsvis konstatera att utredningen inte ger anledning att anta att landstinget vid sitt ställningstagande till EG:s ansökningar fäst något avseende vid hennes trosuppfattning och religiösa övertygelse *i sig*. Den fråga som DO har att ta ställning till är istället om det förhållandet att landstinget meddelat att hon inte kunnat komma ifråga för anställning som barnmorska på grund av att hon – av religiösa skäl – inte är beredd att utföra en arbetsuppgift som ingått i de aktuella tjänsterna har utgjort diskriminering som haft samband med religion eller annan trosuppfattning i strid med diskrimineringslagens bestämmelser. Vid sin bedömning kommer DO även att beakta om landstingets ställningstagande kan anses ha inneburit en kränkning av EG:s rätt till religionsfrihet enligt artikel 9 av Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen).

DO prövar först frågan om landstingets agerande utgjort direkt diskriminering.

Som redovisats ovan avses med direkt diskriminering att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas i en jämförbar situation, om missgynnandet har samband bland annat med religion eller annan trosuppfattning.

En första förutsättning för att direkt diskriminering ska föreligga är alltså att en person missgynnas. Det som typiskt sett är förenat med faktisk förlust, obehag eller liknande är missgynnande. För att ett sådant missgynnande ska utgöra diskriminering måste emellertid även en jämförelse göras med hur någon eller några andra personer behandlas, har blivit behandlade eller skulle ha behandlats. Endast om jämförelsen visar en avvikelse från hur någon annan person som befinner sig i en jämförbar situation behandlas kan behandlingen bedömas som diskriminering. I diskrimineringslagens förarbeten uttalas beträffande arbetslivets område bland annat att detta krav på "jämförbar situation" kan ha betydelse till exempel när det gäller att jämföra två arbetssökande varav endast den ene har de kvalifikationer som krävs för att det sökta arbetet ska kunna utföras väl. Om de arbetssökandes meriter skiljer sig åt så klart att de båda personerna inte befinner sig i en jämförbar situation, kan inte jämförelsen utvisa att den som har de sämre meriterna diskriminerats (prop. 2007/08:95 s. 486 f).

Som skäl för sitt ställningstagande att inte erbjuda EG anställning har landstinget vid sina kontakter med DO bland annat hänvisat till Socialstyrelsens kompetensbeskrivning för legitimerad barnmorska. Av dokumentet framgår att

Socialstyrelsens avsikt med beskrivningen varit att tydliggöra barnmorskans roll och professionella kompetens och därmed bidra till att ge patienten en god och säker vård. Kompetensbeskrivningen, som inte utgör något bindande dokument men vilken sägs kunna tjäna som underlag för Socialstyrelsens verksamhetstillsyn, anges således visa på innehållet i barnmorskans profession i Sverige. Av kompetensbeskrivningen framgår att en förmåga att tillämpa kunskaper som på olika sätt har samband med aborter ingår inom flera av de kompetensområden som en legitimerad barnmorska bör behärska. Av beskrivningen följer alltså att det i en barnmorskas yrkesroll ingår att medverka vid aborter. Eftersom EG inte varit beredd att utföra en arbetsuppgift som således utgör en del av barnmorskeyrket kan hon enligt DO:s mening inte anses ha befunnit sig i en jämförbar situation med en barnmorska som kunnat utföra alla arbetsuppgifter. Det förhållandet att hon, till skillnad från en sådan person, inte kunnat komma ifråga för de aktuella tjänsterna, innebär alltså inte att hon blivit utsatt för direkt diskriminering som haft samband med religion eller trosuppfattning.

Som DO redan inledningsvis funnit finns det inte heller några omständigheter i ärendet som tyder på att landstinget vid sitt ställningstagande fäst avseende vid EG:s trosuppfattning och religiösa övertygelse i sig. Utredningen ger alltså inte anledning att anta att en annan barnmorska som sökt de aktuella tjänsterna, och som av andra än religiösa skäl förklarat att han eller hon inte var beredd att medverka vid utförandet av aborter, av landstinget skulle ha erbjudits anställning eller på något annat sätt behandlats annorlunda.

Sammanfattningsvis gör DO i denna del således bedömningen att landstingets ställningstagande att EG inte kunnat komma ifråga för de aktuella tjänsterna inte utgjort direkt diskriminering som haft samband med religion eller annan trosuppfattning.

DO har därefter att ta ställning till om landstingets handlande utgjort indirekt diskriminering.

Som ovan angivits avses med indirekt diskriminering att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringsätt som framstår som neutralt men som kan komma att särskilt missgynna personer med bland annat viss religion eller annan trosuppfattning, såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringsättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet.

För att avgöra om ett visst krav kan komma att särskilt missgynna personer ur en viss grupp måste en jämförelse göras mellan den grupp som en person tillhör och någon annan grupp. Jämförelsen ska ta sikte på den andel av de som kan, eller inte kan, uppfylla kravet i de grupper som jämförs. Om jämförelsen visar en betydande skillnad i de båda gruppernas möjligheter att typiskt sett uppfylla kravet talar detta för att indirekt diskriminering är för handen. Det finns emellertid ett visst utrymme för tillämpning av en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringsätt som på ett sådant sätt kan komma att särskilt missgynna personer med anknytning till någon av diskrimineringsgrunderna. Denna så kallade intresseavvägning är avgörande för frågan om ett visst förfarande ska

anses vara tillåtet eller otillåtet som indirekt diskriminering. För att en åtgärd som typiskt sett har negativa effekter för en viss grupp ska vara tillåten måste två krav vara uppfyllda. För det första måste syftet vara objektivt sett godtagbart. För det andra måste åtgärden (det vill säga medlet för att uppnå målet) vara lämpligt och nödvändigt. Intresseavvägningen anses innebära att en bestämmelse, ett kriterium eller förfaringssätt etc. kan prövas utifrån verksamhetsbehovet hos till exempel en arbetsgivare. Av förarbetena framgår även att därutöver bör nationellt bestämda regler som är avsedda att tillgodose viktiga samhällsliga syften inom ramen för ett lands social- eller sysselsättningspolitik godtas (se prop. 2007/08:95 s. 490 f).

Som en illustration av hur en sådan intresseavvägning bör göras inom arbetslivets område nämns i diskrimineringslagens förarbeten som exempel att en arbetsgivare för en viss anställning uppställer ett krav på "god svensk språkbehandling". Ett sådant krav är till synes neutralt mellan personer med olika etnisk tillhörighet, men en jämförelse mellan gruppen "svenskfödda" och en tänkt grupp "födda utomlands" visar att den senare gruppen i allmänhet klarar kravet sämre och alltså missgynnas av kravet. Det är emellertid därmed inte klart att det är fråga om indirekt diskriminering, eftersom det är möjligt att kravet på god svensk språkbehandling är helt relevant. Om anställningen är av sådan art att det är nödvändigt att arbetstagaren talar och skriver god svenska kan det alltså konstateras såväl att kravet motiveras av ett berättigat syfte som att arbetsgivarens tillämpning av kravet är ett lämpligt och nödvändigt medel för att uppnå syftet. I förarbetena framhålls att denna bedömning av syfte och medel är ett uttryck för intresseavvägningen mellan arbetsgivarens (i sig berättigade) intresse av att försäkra sig om en väl utförd arbetsprestation och den arbetssökandes (likaledes berättigade) intresse av att inte uteslutas från möjligheten att få en anställning på grund av ett icke relevant krav (se prop. 2007/08:95 s. 491 f).

Enligt DO:s uppfattning kan det villkor för anställning som barnmorska som landstinget tillämpat i detta fall – det vill säga att den arbetssökande skall vara beredd att utföra samtliga de arbetsuppgifter som ingår i befattningen, inklusive att medverka vid utförandet av aborter – ses som ett sådant krav som framstår som neutralt men som kan komma att särskilt missgynna personer med viss religion eller annan trosuppfattning. Medan DO inte har tillgång till någon närmare utredning i denna del, torde som en allmän erfarenhetssats gälla att en jämförelse mellan en grupp bestående av personer med en djupt känd religiös övertygelse av visst slag och en annan grupp av personer utan en sådan religiös övertygelse skulle visa på en betydande skillnad i de båda gruppernas möjlighet att typiskt sett uppfylla det av landstingets uppställda kravet. DO utgår i det följande från att så är fallet och fortsätter därför till en bedömning av den så kallade intresseavvägningen.

Vid bedömningen av om landstingets åtgärd varit befogad framstår det för DO som naturligt att ta sin utgångspunkt i Socialstyrelsens kompetensbeskrivning för legitimerad barnmorska. Som redovisats ovan framgår det av kompetensbeskrivningen att en förmåga att tillämpa kunskaper som på olika

sätt har samband med aborter ingår inom flera av de kompetensområden som en legitimerad barnmorska bör behärska. Enligt DO:s uppfattning kan upprätthållandet av dessa kompetenskrav ytterst sägas vara motiverat av det samhällseliga intresset att säkerställa att kvinnor ges effektiv tillgång till abortvård. Ett sådant syfte är objektivt godtagbart. Kravet framstår vidare som lämpligt och kan enligt DO:s mening inte anses gå längre än vad som är nödvändigt för att uppnå det aktuella syftet. Det av landstinget uppställda villkoret (att kunna medverka vid aborter) måste således anses utgöra ett relevant krav att ställa på en sökande av en tjänst som barnmorska.

För att DO slutligt ska kunna ta ställning till anmälan är det emellertid nödvändigt att även beakta Europakonventionens bestämmelser om rätten till religionsfrihet. Utöver att Europakonventionen gäller som svensk lag är det en allmän tolkningsprincip att svenska författningar så långt som möjligt ska tolkas så att av Sverige ingångna folkrättsliga förpliktelser respekteras (så kallad fördragskonform lagtolkning). Vid sin tillämpning av diskrimineringslagen har alltså DO att, så långt det är möjligt inom ramen för det befintliga tolkningsutrymmet, säkerställa att dess bedömning enligt denna lag inte leder till ett resultat som står i strid med Sveriges konventionsåtaganden till skydd för de mänskliga rättigheterna, däribland Europakonventionen.

Rätten till religionsfrihet enligt artikel 9 i Europakonventionen innefattar bland annat en rätt för var och en att utöva ("manifest") sin religion eller tro genom sedvänjor och ritualer. Av Europadomstolens praxis framgår att inte varje handling som är religiöst motiverad utgör ett utövande av en religion i denna mening (se till exempel Pichon och Sajous mot Frankrike, application no. 49853/99; Skugar m.fl. mot Ryssland, application no. 40010/04; Eweida m.fl. mot Storbritannien, applications nos. 48420/10, 59842/10, 51671/10 och 36516/10). För att anses som ett sådant uttryck för en trosuppfattning som åtnjuter skydd enligt artikeln fordras att manifestationen är direkt förbunden ("intimately linked") med trosuppfattningen i fråga, till exempel i form av ett religiöst uttryck eller tillbedjan som utgör en allmänt accepterad form för att utöva en viss religion. Artikelns tillämpningsområde är emellertid inte begränsat till handlingar av detta slag; förekomsten av ett tillräckligt nära samband mellan handlingen och den bakomliggande trosuppfattningen måste istället prövas utifrån omständigheterna i varje enskilt fall. Väsentligt är vidare att det inte uppställs något krav på den enskilde att visa att det aktuella handlandet utgjort en religiös plikt (Eweida, st. 82).

Europadomstolen har i målet Eweida mot Storbritannien i två fall prövat frågan om en religiöst motiverad vägran att utföra en viss arbetsuppgift som ålegat en arbetstagare (förrättande av partnerskapsceremonier för samkönade par respektive tillhandahållande av psykosexuell rådgivning till sådana par) utgjort ett sådant utövande av religion eller tro som omfattas av tillämpningsområdet för artikel 9. I båda fallen besvarade domstolen denna fråga jakande. Vad som framkommit i utredningen ger inte DO anledning att göra någon annan bedömning i detta ärende. Enligt DO:s uppfattning har alltså i den aktuella

situationen EG:s ställningstagande att hon inte är beredd att medverka till aborter utgjort en sådan manifestation av hennes religiösa tro som åtnjuter skydd enligt artikel 9 i Europakonventionen. Landstingets beslut att hon, på grund av detta ställningstagande, inte kunnat komma ifråga för anställning som barnmorska har därmed utgjort ett ingrepp i hennes rätt till religionsfrihet enligt denna artikel.

Enligt andra stycket av artikel 9 får friheten att utöva sin religion eller tro underkastas sådana begränsningar som är föreskrivna i lag och som är nödvändiga i ett demokratiskt samhälle med hänsyn till den allmänna säkerheten, till skydd för allmän ordning, hälsa eller moral eller till skydd för andra personers fri och rättigheter.

Någon i svensk rätt förekommande allmän lagreglering av arbetstagares arbetskyldighet finns inte. En utgångspunkt är istället att en arbetstagare är skyldig att utföra de konkreta arbetsuppgifter som han eller hon åtagit sig genom det personliga avtalet. En arbetstagare anses ha åtagit sig att utföra det arbete som han eller hon måste antas ha känt till förekom i den typ av anställning som är i fråga. Enligt en väl etablerad arbetsrättslig princip omfattar vidare en kollektivavtalsbunden arbetstagares arbetskyldighet allt sådant arbete för en arbetsgivares räkning som står i naturligt samband med dennes verksamhet och som kan anses falla inom arbetstagarens allmänna yrkeskvalifikationer. Denna princip brukar sägas vara tillämplig även för offentliganställda, eller i vart fall bilda en naturlig utgångspunkt vid bedömningen av dessas arbetskyldighet. Såvitt gäller frågan om arbetskyldighet vid omplacering tillämpas emellertid i förhållande till sistnämnda kategori arbetstagare ett delvis annorlunda utformat krav. (Se till exempel Kent Källström och Jonas Malmberg, Anställningsförhållandet, 2013, s. 216 ff.).

Inom angivna ramar har alltså en arbetsgivare en av den svenska rättsordningen sanktionerad rätt att begära att en arbetstagare utför ålagda arbetsuppgifter. Enligt DO:s mening får mot denna bakgrund anses klart att landstingets krav på att EG för att kunna komma ifråga för anställning som barnmorska måste vara beredd att medverka vid utförandet av aborter haft ett sådant stöd i den svenska rättsordningen att ingreppet i hennes rätt till religionsfrihet skett med stöd av ”lag” i konventionens mening (jfr Wretlund mot Sverige, application no. 46210/99, Madsen mot Danmark, application no. 58341/00).

DO har härefter att ta ställning till om ingreppet varit ”nödvändigt i ett demokratiskt samhälle”. Detta uttryckssätt kan sägas innefatta ett krav på att den aktuella åtgärden varit proportionerlig, det vill säga på att ingreppet i den enskildes rätt stått i rimlig relation till det intresse som åtgärden varit avsedd att tillgodose.

Som nämnts ovan har Europadomstolen i Eweida nyligen prövat klagomål från två personer som på grund av att de av religiöst motiverade skäl nekat att utföra vissa arbetsuppgifter tvingats avbryta sina anställningar. I båda fallen fann Europadomstolen att klagandenas rättigheter enligt konventionen (rätten till

religionsfrihet enligt artikel 9 respektive förbudet mot diskriminering enligt artikel 14 i förening med artikel 9) inte utsatts för någon kränkning. Domstolen konstaterade i denna del bland annat att de åtgärder som vidtagits mot klagandena av deras arbetsgivare fått allvarliga konsekvenser för dessa genom att de förlorat sina anställningar. Dessa åtgärder hade emellertid haft det godtagbara syftet att motverka diskriminering och således att säkerställa andras fri och rättigheter. Domstolen framhöll också att medan det förhållandet att en person frivilligt valt att inträda i en anställning och medvetet åtagit sig förpliktelser som påverkade hans eller hennes möjlighet att manifesteras sin religiösa övertygelse inte i sig kunde anses avgörande för frågan om det förelåg ett ingrepp i personens rätt till religionsfrihet, så var detta en omständighet som skulle beaktas vid proportionalitetsbedömningen. Vid dessa förhållanden, och med hänsyn även till att staten åtnjöt en bred bedömningsmarginal ("*margin of appreciation*") vid avvägningar mellan motstående konventionsintressen, ansåg domstolen alltså att någon kränkning av konventionen inte skett.

Enligt DO:s mening kan det på motsvarande sätt konstateras att landstingets ställningstagande otvivelaktigt fått allvarliga konsekvenser för EG genom att hon nekats anställning inom det yrke hon nyligen utbildat sig till. Den av landstinget vidtagna åtgärden får emellertid anses ha vidtagits till skydd för hälsa, som alltså utgör ett sådant godtagbart syfte som särskilt anges i andra stycket av artikeln 9. Av Europadomstolens praxis framgår vidare att, för det fall abort är tillåtet enligt nationell lagstiftning, en underlåtenhet av staten att säkerställa att kvinnor i praktiken har möjlighet att få tillgång till abort kan utgöra en kränkning av abortsökande kvinnors rätt till respekt för sitt privatliv enligt artikel 8 av Europakonventionen (se R.R. mot Polen, application no. 27617/04 samt P. och S. mot Polen, application no. 57375/08). Som DO konstaterat ovan kan det av landstinget gjorda ställningstagandet ytterst sägas syfta till att säkerställa en effektiv tillgång till abortvård i Sverige. Det ingrepp i EG:s rätt till religionsfrihet som ställningstagandet inneburit får därmed även anses ha tillgodosett intresset av att skydda andras fri och rättigheter.

Vid en avvägning mellan dessa motstående faktorer, och med beaktande även av att anmälan avser en situation där det varit fråga om att åta sig en på förhand känd begränsning av möjligheten att manifesteras sin religiösa övertygelse, är det DO:s bedömning att det ingrepp i EG:s frihet att utöva sin tro som landstingets agerande inneburit inte varit mer långtgående än vad som framstår som rimligt i förhållande till de intressen som åtgärden tillgodosett. Någon kränkning av hennes rätt till religionsfrihet enligt Europakonventionen har enligt DO:s uppfattning således inte skett. Vad som har anförts i ärendet beträffande Europarådets parlamentariska församlings resolution från år 2010

om ”[t]he right to conscientious objection in lawful medical care” (resolution 1763 (2010)) ger inte DO anledning att göra någon annan bedömning.

Sammantaget anser alltså DO att omständigheterna i ärendet inte ger anledning att anta att EG blivit utsatt för diskriminering som har samband med religion eller annan trosuppfattning. Ärendet ska därför avslutas.

Beslut i detta ärende har fattats av Agneta Broberg efter föredragning och förslag från Nanna Holst och Mattias Falk. I ärendets slutliga handläggning har även enhetschefen Martin Mörk deltagit.

Detta beslut går inte att överklaga.

Agneta Broberg
Diskrimineringsombudsman

Nanna Holst
Jurist

Mattias Falk
Jurist

Kopia till Landstinget i Jönköpings län